

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNE İLİŞKİN YETERLİK ALGILARI VE GÖRÜŞLERİ¹

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' COMPETENCY PERCEPTIONS AND OPINIONS ON TEACHING METHODS AND TECHNIQUES

Derya ÖZDEMİR², Levent VURAL³

ÖZ Araştırmanın genel amacı; sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algıları ve görüşlerini belirlemektir. Araştırmada karma yöntem yaklaşımı benimsenmiş ve karma yöntem araştırma desenlerinden "açıklayıcı desen" kullanılmıştır. Katılımcılar 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İstanbul'un Bağcılar ilçesinde görev yapan kadrolu ve sözleşmeli sınıf öğretmenleridir. Araştırma öncesi Bağcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne danışılmış ve araştırma için farklı sosyoekonomik çevreye sahip okullar belirlenmiştir. Belirlenen okullar küme örnekleme yöntemi ile sınıflandırılmış ve okullar arasından rastgele seçim yapılmıştır. Araştırmanın ölçeği bu okullarda görev yapan 160 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Öte yandan ölçüt örnekleme yöntemiyle de öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi eğitime katılmış veya öğretmen kariyer basamakları kapsamında bu konuda eğitim almış 15 öğretmen belirlenerek görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algılarının cinsiyete, kıdeme, sınıf mevcuduna ve okul çevresinin sosyoekonomik düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ve yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En çok kullanılan yöntem ve tekniklerden bazıları; düz anlatım, soru cevap, drama ve deneştir. En az kullanılması gerektiği düşünülen yöntem teknikler ise düz anlatım yöntemi ve istasyon tekniğidir. Öğretmenler tek başına düz anlatım yöntemi kullanmanın etkisiz olduğunu mutlaka arkasından farklı bir yöntem veya teknikle desteklenmesi gerektiğini öne sürmüştür. Düz anlatım yönteminin uygulamadaki kolaylığı, sınıf mevcutlarının kalabalık olması ve sahip olunan fiziksel koşullar gibi sebeplerden dolayı öğretmenlerin düz anlatım yöntemini kullanmaktan vazgeçemedikleri söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Öğretim, yöntem, teknik, yeterlik, algı, ilköğretim öğretmenleri.

Bu makaleye atf vermek için:

Özdemir, D. ve Vural, L. (2024). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algıları ve Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(1), 459-478.

Cite this article as:

Özdemir, D. ve Vural, L. (2024). Primary School Teachers Competency Perceptions and Opinions on Teaching Methods and Techniques. *Trakya Journal of Education*, 14(1), 459-478.

ABSTRACT: The general aim of the research is to determine the perceptions and opinions of primary school teachers about their competence perceptions and opinions on teaching methods and techniques. In the study, mixed method approach was adopted and "explanatory design" was used among mixed method research designs. The participants were permanent and contracted primary school teachers working in Bağcılar district of Istanbul in the 2022-2023 academic year. Before the research, Bağcılar District Directorate of National Education was consulted and schools with different socioeconomic environments were determined for the research. The schools were categorised by cluster sampling method and random selection was made among the schools. The scale of the research was applied to 160 primary school teachers working in these schools. On the other hand, 15 teachers who participated in in-service training on teaching methods and techniques or received training on this subject within the scope of teacher career steps were identified by criterion sampling method and interviews were conducted. As a result of the study, it was concluded that primary school teachers' perceptions of efficacy regarding teaching methods and techniques did not show a significant difference according to gender, seniority, class size and socioeconomic level of the school environment and that their perceptions of efficacy were at a high level. Some of the most used methods and techniques are lecture, question and answer, drama and experiment. The methods and techniques that they think should be used the least are lecture method and station technique. Teachers argued that using the lecture method alone is ineffective and that it should be supported by a different method or technique. It can be said that teachers cannot give up using the lecture method due to reasons such as the ease of application of the lecture method, the crowded class sizes and the physical conditions.

Keywords: Teaching, method, technique, competence, perception, primary school teachers.

¹ Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığını yaptığı, birinci yazarın "Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algıları ve Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

² Öğrt, Millî Eğitim Bakanlığı, İstanbul/Türkiye, e-mail: deryazdemir@gmail.com ORCID: 0009-0000-0519-1908

³ Doç.Dr., Trakya Üniversitesi, Edirne/Türkiye, e-mail: leventvural@trakya.edu.tr ORCID: 0000-0001-9302-6143

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The most basic task of the teacher is to guide the student by facilitating learning. For effective teaching, the teacher knows how students learn. They create plans to support students' personal, social and intellectual development and apply various teaching strategies (MEB, 2002). Deciding which of the strategies, methods and techniques to be applied is more effective for students depends on teachers' knowledge of these issues (Tan, 2007).

When the studies on teachers' use of methods and techniques are examined, it is observed that teachers prefer to use classical methods in their lessons for various reasons, and it is determined that the retention of learning activities carried out with these methods is less (Özerbaş, 2011). In addition, it has been revealed that the use of different methods and techniques centred on the student has a positive effect on academic achievement (Demir & Gürol, 2017). In order to raise people with 21st century skills, teachers need to organise their understanding of education and training and the methods and techniques they use in this process to keep up with the requirements of the age. Primary education forms the basis of education levels. The primary school teachers working at the primary level plays an important role in both the personality development of the child and the success of the child in further education levels. For this reason, it is necessary to give importance to the qualitative training of the teacher (Aykaç, 2011).

The main purpose of the research is to determine the competences and opinions of primary school teachers about teaching methods and techniques. Depending on this main purpose, answers to the following questions were sought:

1. Primary school teachers' perceptions and opinions about the methods and techniques they use in their lessons;
 - a) Gender,
 - b) Seniority,
 - c) Class size and
 - d) Does it show a significant change according to the socioeconomic level of the school environment?
2. What are the opinions of primary school teachers about the use of various methods and techniques during lessons?
3. Which methods and techniques do primary school teachers use more in their lessons and what are their reasons?
4. Which methods and techniques do primary school teachers think should be used less in lessons and what are the reasons?
5. What are the factors affecting the preference of primary school teachers when choosing methods and techniques?
6. What kind of training do primary school teachers need on methods and techniques?

Method

In order to achieve the objectives of this study, mixed method was used. Among the mixed method research designs, "explanatory design" was used. In the study, quantitative data were obtained with descriptive survey model. Qualitative data were collected with the case study model. The study group of the research consists of permanent and contracted primary school teachers working in Bağcılar district of Istanbul in the 2022-2023 academic year. Before the research, Bağcılar district Directorate of National Education was consulted and schools at different socioeconomic levels were determined for the research. Classification was made among these primary schools by cluster sampling method. Socioeconomically, schools were randomly selected among the schools divided into three levels as "good", "medium" and "low". The scale was applied to 160 permanent and contracted primary school teachers working in these schools. Within the scope of the qualitative data of the research; 15 teachers who participated in in-service training on teaching methods and techniques or received training on this subject within the scope of teacher career steps were interviewed after the scale by using criterion sampling method.

Findings

When the averages obtained from the items of the scale of perception of competence regarding teaching methods and techniques used in the research are analysed, it can be said that primary school teachers can apply the items under the factor at a high level. Participants consider themselves most competent in question-answer method (68,8%). This is followed by demonstration (60,0%) and lecture (59,4%) methods. The methods and techniques that teachers consider themselves least competent in

practice are as follows: snowball (45,6%), six-hat thinking technique (38,1%), speech ring (42,5%), contrasting panel (41,3%), aquarium (38,8%) and opinion development (42,5%). As a result of the interviews with the teachers; it is seen that all of the teachers have a positive attitude towards the use of methods and techniques, but some of the teachers could not realise the use of various methods and techniques as they wanted due to some factors. The most preferred methods and techniques are lecture and question and answer method. The answers given by the teachers show that traditional methods are frequently preferred. The reason for these preferences can be interpreted as ease of application, large class size and physical conditions. The methods and techniques that teachers think should be used the least are lecture method and station technique. It is seen that teachers avoid applying time-consuming methods and techniques in which students remain passive. Teachers' choice of methods and techniques is mostly influenced by students' readiness. It can be said that the large number of students in the region and the physical conditions of the classroom restrict the teachers. It is seen that teachers are favourable to the trainings organised on methods and techniques. It can be said that some arrangements should be made for the trainings to be more useful. Teachers need trainings where they can communicate one-to-one, based on practice, where they will not have problems in terms of transport and time, and where they can get more efficiency.

Discussion and Conclusion

As a result of the research, it was concluded that primary school teachers' perceptions of competence regarding teaching methods and techniques did not show a significant difference according to gender, seniority, class size and socioeconomic level of the school environment and that their perceptions of competence were at a high level. When the results of the interviews about the use of various methods and techniques by primary school teachers during the lesson were analysed, all of the teachers stated that various methods and techniques should be used. However, a few of the teachers stated that some negativities limited the use of various methods and techniques. Some of the methods and techniques that primary school teachers use the most in their lessons are; lecture, question and answer, drama and experiment. The methods and techniques that they think should be used the least are lecture method and station technique. Teachers argued that using the lecture method alone is ineffective and that it should be supported by a different method and technique. It can be said that teachers cannot give up using this method due to reasons such as the ease of application of the lecture method, the crowded class sizes and the physical conditions. When we look at the factors affecting the method technique selection of primary school teachers, it can be said that student readiness affects the teacher's preferences the most. The large class size restricts the teacher and affects the choice of method and technique to a great extent. Again, the physical conditions of the classroom are also among the factors that direct this preference. Although the primary school teachers found the training they received on methods and techniques within the scope of specialisation training useful, they stated that the training should be face-to-face and practical.

GİRİŞ

Öğretmenin en temel görevi öğrenmeyi kolaylaştırarak öğrenciye yol göstermektir. Öğretmen etkili bir öğretim için öğrencinin nasıl öğrendiğini bilir. Öğrencilerin kişisel sosyal ve entelektüel gelişimlerini destekleyecek planlar oluşturarak çeşitli öğretim stratejilerini uygular (MEB, 2002). Öğrenme öğretme sürecini yönlendiren en önemli unsur öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamadaki becerisidir (Tok, 2007). Uygulanacak olan strateji, yöntem ve tekniğin hangisinin öğrenciler için daha etkili olduğuna karar vermesi öğretmenlerin bu konularda bilgi sahibi olmasına bağlıdır (Tan, 2007).

Öğretmenlerin yöntem ve teknik kullanımı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; çeşitli nedenlerden dolayı derslerinde daha çok klasik yöntemleri kullanmayı tercih ettikleri gözlemlenmiş, bu yöntemlerle gerçekleştirilen öğrenme faaliyetlerinin kalıcılığının daha az olduğu belirlenmiştir (Özerbaş, 2011). Ayrıca öğrenciyi merkeze alan farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasının akademik başarı üzerinde olumlu etkisi olduğu ortaya koyulmuştur (Demir ve Gürol, 2017). 21. yüzyıl becerilerine sahip insanlar yetiştirebilmek için öğretmenlerin eğitim-öğretim anlayışlarını ve bu süreçte kullandıkları yöntem teknikleri çağın gereklerine ayak uyduracak biçimde düzenlemeleri gerekmektedir. Baytekin'e (2004) göre öğrenme ortamlarında kullanılacak çeşitli yöntem ve teknikler etkin bir öğrenme ortamı oluşturur. Bu durum ilköğretim düzeyinde gerçekleşen öğrenmeler için de söz konusudur.

İlköğretim düzeyinde görev yapan sınıf öğretmeni; çocuğun hem kişilik gelişimi hem de ileri eğitim kademelerindeki başarısında önemli bir rol üstlenir. Bu sebeple öğretmenin niteliksel eğitimine önem vermek gerekir (Aykaç, 2011). Öğretmen, öğretim sürecinde en uygun strateji, yöntem ve tekniği seçip uygulayabilmelidir. Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001), seçilen yöntem ve teknikler üzerinde

öğretmen yeterlik inancının önemli bir role sahip olduğunu belirtmektedirler. Türkiye’de öğretim yöntem ve tekniklerin kullanımına yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok alan bazında çalışmaların yapıldığı ve ilkökulda sınıf öğretmenleri üzerine genel bir çalışmanın yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Bu gereksinimlerden hareketle çalışmada; sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem tekniklerine ilişkin yeterlik algıları ve görüşleri üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın strateji, yöntem ve tekniklerin etkin kullanılması konusunda sınıf öğretmenlerine bir rehber olacağı, öğretmenlerin bu konuda ihtiyacı olan hizmet içi eğitimlerin planlanmasına ışık tutacağına inanılmaktadır. Öğretmenin kullandığı çeşitli yöntem tekniklerin bireysel farklılıklara hitap ederek akademik başarıyı arttıracığı ve araştırmanın Türkiye’deki öğretim programlarının hazırlanmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın temel amacı; sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algılarını ve görüşlerini belirleyebilmektir. Bu temel amaca bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullandığı yöntem ve tekniklere ilişkin yeterlik algıları ve görüşleri;
 - a) Cinsiyete,
 - b) Kıdeme,
 - c) Sınıf mevcuduna ve
 - d) Okul çevresinin sosyoekonomik düzeyine göre anlamlı bir değişiklik göstermekte midir?
2. Sınıf öğretmenlerinin ders esnasında çeşitli yöntem ve teknik kullanımı hakkında düşünceleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmenleri derslerinde hangi yöntem ve teknikleri daha çok kullanmaktadır ve nedenleri nelerdir?
4. Sınıf öğretmenleri derslerde hangi yöntem ve tekniklerin daha az kullanılması gerektiğini düşünmektedir ve nedenleri nelerdir?
5. Sınıf öğretmenlerinin yöntem ve teknik seçerken tercihini etkileyen faktörler nelerdir?
6. Sınıf öğretmenleri yöntem ve teknikler konusunda nasıl bir eğitime ihtiyaç duymaktadırlar?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın amaçlarına ulaşabilmesi için karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem araştırmaları, nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı; verilerin toplanması, analiz edilmesi ve bütünleştirilmesine olanak veren yöntem olarak tanımlanmaktadır (Creswell ve Clark, 2007). Araştırmada nicel veriler betimsel tarama modeli ile elde edilmiştir. Betimsel tarama modelinde yapılan araştırmanın konusu; kişi, nesne ya da olay olduğu gibi değişikliğe uğramadan kendi koşulları içinde tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2010). Nitel veriler ise durum çalışması modeliyle toplanmıştır. Creswell (2007)’e göre durum çalışmaları; araştırmacının sınırlandırılmış olan durum veya durumları çoklu veri toplama araçlarını kullanarak derinlemesine incelediği, bağlı temaların ortaya koyulduğu nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Araştırmada, karma yöntem araştırma desenlerinden “açıklayıcı desen” kullanılmıştır. Bu desende; nicel yöntemle toplanılarak analiz edilen veriler nitel yöntemle toplanılarak analiz edilen verilerle desteklenir. Nicel verilerin çözümlenmesinin ardından nitel veriler nicel verileri açıklamaya yardımcı olmak ve desteklemek amacıyla kullanılır (Creswell ve Clark, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İstanbul’un Bağcılar ilçesinde görev yapan kadrolu ve sözleşmeli sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma öncesi Bağcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne danışılmış ve araştırma için farklı sosyoekonomik düzeyde okullar belirlenmiştir. Bu ilkökullar arasında küme örnekleme yöntemi ile sınıflandırma yapılmıştır. Sosyoekonomik olarak; “iyi”, “orta” ve “düşük” olarak üç düzeye ayrılmış okullar arasından rastgele okullar seçilmiştir. Ölçek bu okullarda görev yapan 160 kadrolu ve sözleşmeli sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmanın nitel verileri kapsamında; ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi eğitime katılmış veya öğretmen kariyer basamakları kapsamında bu konuda eğitim almış 15 öğretmenle ölçek sonrası görüşme gerçekleştirilmiştir.

Okul çevresinin sosyoekonomik düzeyi iyi olan okuldan 31 öğretmene ölçek uygulanmış, 4 öğretmen ile görüşme yapılmış; sosyoekonomik düzeyi orta olan çevredeki okuldan 84 öğretmene ölçek uygulanmış, 7 öğretmenle görüşme yapılmış ve sosyoekonomik düzeyi düşük olan çevredeki okuldan 45 öğretmene ölçek uygulanmış, 4 öğretmenle görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %70,0 ’ı kadın ve %30,0’ı erkek olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %24,4’ü

1-5 yıllık tecrübeye, %16,9'u 6-10 yıllık tecrübeye, %23,1'i 11-15 yıllık tecrübeye, %11,9'u 16-20 yıllık tecrübeye ve geriye kalan %23,8'lik kısım ise 20 yıl ve üstü tecrübeye sahiptir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %21,3'ü 21-29, %55'i 30-39 ve %23,8'i 40-49 öğrenci sayısına sahiptir. Görüşmeye katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Görüşmeye Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

No	Kod İsim	Cinsiyet	Görev Süresi	Mezuniyet Durumu	Sınıf Düzeyi	Sınıf Mevcudu
1	Ö.1	Kadın	12	Lisans	2	30
2	Ö.2	Erkek	15	Lisans	4	36
3	Ö.3	Kadın	13	Lisans	1	42
4	Ö.4	Kadın	12	Lisans	4	29
5	Ö.5	Erkek	12	Lisans	1	35
6	Ö.6	Erkek	30	Lisans	2	34
7	Ö.7	Erkek	37	Ön Lisans	1	42
8	Ö.8	Erkek	24	Yüksek Lisans	2	38
9	Ö.9	Erkek	38	Ön Lisans	2	36
10	Ö.10	Kadın	18	Yüksek Lisans	1	42
11	Ö.11	Erkek	24	Lisans	4	34
12	Ö.12	Kadın	16	Lisans	4	39
13	Ö.13	Kadın	17	Lisans	3	30
14	Ö.14	Erkek	15	Lisans	2	38
15	Ö.15	Kadın	30	Lisans	2	36

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmaya Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan 7 kadın 8 erkek olmak üzere toplam 15 sınıf öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerin tamamı "Öğretmenlik Kariyer Basamakları" kapsamında en az uzman öğretmen kariyer basamağında yer almaktadır. 3'ü 12, 1'i 13, 2'si 15, 1'i 16, 1'i 17, 1'i 18, 2'si 24, 2'si 30, 1'i 37, 1'i 38, yıldır görev yapmaktadır. Görüşmeye katılan öğretmenlerin mezuniyet durumlarını incelediğimizde 2'si Yüksek Lisans, 11'i Lisans ve 2'si Ön Lisans mezunudur. Ayrıca Tablo 1'i incelediğimizde araştırmaya katılan öğretmenlerin 4'ü 1, 6'sı 2, 1'i 3 ve 4'ü 4. sınıf düzeyindeki sınıfları okutmaktadır. Sınıf mevcudu en az 29, en fazla 42'dir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır:

Bunlardan ilki sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algılarını incelemek amacıyla, Kuzu ve Demir (2015) tarafından geliştirilen ve ölçek sahiplerinin izni dahilinde üzerinde değişiklikler yapılarak kullanılan "Öğretim Yöntem Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği" dir. Diğeri ise sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve teknikleri hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla kullanılan "Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu" dur. Yarı yapılandırılmış görüşmeler tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı olmadığı gibi yapılandırılmamış görüşmeler kadar da esnek değildir (Karasar, 1995).

Öğretim Yöntem Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği

Kuzu ve Demir (2015) tarafından yapılan çalışmada; öğretmen adaylarının öğretim ilke ve yöntemleri dersi öz yeterliklerini ölçmeye ilişkin bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek sahiplerinden izin alınarak ölçek üzerinde değişiklikler yapılmış ve araştırmada kullanılmak üzere yeniden düzenlenmiştir. Teorik bilgileri içeren maddeler sadeleştirilmiş, sınıf öğretmenleri için çeşitli yöntem ve teknikleri uygulayabilme konusunda yeterlik maddeleri eklenmiştir. Ölçek sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem tekniklerine ilişkin yeterlik algısını belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Ölçme aracı 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan maddelere "Hiç Katılmıyorum", "Kısmen Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" şeklinde yanıt verilmektedir. Ölçekte maddeler; Hiç Katılmıyorum=1, Kısmen Katılmıyorum=2, Kararsızım=3, Katılıyorum=4, Tamamen Katılıyorum=5 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekte 25 madde yer almaktadır. Bu ölçme aracında alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puan ise 25'tir. Bu ölçme aracında öğretmen ne kadar yüksek puan alırsa yeterlik algısı o kadar artmaktadır. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyut "Öğretim Yöntemleri ve Uygulamaları" ikinci alt boyut "Tartışma Teknikleri ve Öğrenci Merkezli Uygulamalar" üçüncü alt boyut "Kazanım ve Yöntem Bilgisi" dördüncü alt boyut "Öğretim Etkinliklerini Planlama ve Program Bilgisi" ve beşinci alt boyut "Geleneksel Öğretim Yöntemleri" şeklindedir.

Ölçeğin Geçerlik-Güvenirlik Çalışması

Çalışma öncesinde uygulanacak olan ölçek için uzman görüşleri alınmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir. Ölçeğin geçerliği, güvenilirliği ve cevaplanma süresinin belirlenmesi amacıyla katılımcı olmayan 3 öğretmen ile pilot uygulama yapılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliği SPSS Statistic 22 (Statistics Program for Social Sciences) programı kullanılarak "Cronbach Alpha" testiyle 0,94 olarak belirlenmiştir. Alt boyutlar açısından iç tutarlık kat sayısı (Cronbach α) incelendiğinde değerlerin; faktör 1 "Öğretim Yöntemleri ve Uygulamaları" 0,91, faktör 2 "Tartışma Teknikleri ve Öğrenci Merkezli Uygulamalar" 0,91, faktör 3 "Kazanım ve Yöntem Bilgisi" 0,82, faktör 4 "Öğretim Etkinliklerini Planlama ve Program Bilgisi" 0,77 ve faktör 5 "Geleneksel Öğretim Yöntemleri" 0,72 olduğu görülmüştür. Bu bulgular doğrultusunda ölçme aracının toplam ve alt boyutlar açısından bu araştırma için kabul edilebilir düzeyde olduğu, kullanılmasın açısından güvenilir olduğu söylenebilir.

Ölçeğin geçerlik çalışması kapsamında yapı geçerliğine bakılmış ve yapı geçerliğine ilişkin kanıtlar ortaya koymak amacıyla programı ile açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmış ve faktör yapılarına ulaşılmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliği kapsamında; açımlayıcı faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda öncelikli olarak ölçeğin örneklem yeterliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Ölçeğin örneklem yeterliğine ilişkin veriler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Ölçeğin Örneklem Yeterliğine İlişkin Veriler

KMO ve Bartlett'in Testi	
Kaiser-Meyer-Olkin'in Örneklem Yeterliği Ölçümü	,902
Bartlett'in Küreselik Testi	
Ki-Square	2575,957
Sd	300
p	.000

Tablo 2’de görüldüğü üzere ölçeğin KMO değeri .902 ve anlamlılık değeri de $p=0,000<0,05$ olduğu görülmektedir. KMO’nun .60’tan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması ($p<0,05$) verilerin faktör analizine uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2003). Elde edilen veriler incelendiğinde ölçeğin yapı geçerliğine uygun nitelikte olduğu söylenebilir. Bu kapsamda yapılan AFA sonucunda aşağıdaki faktörlere ve faktör yük değerlerine ulaşılmıştır. Maddelerin faktör yükleri ve madde toplam korelasyonları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Maddelerin Faktör Yükleri ve Madde Toplam Korelasyonları

Madde ve Faktörler	Faktör Yüğü
1.Faktör: Öğretim Yöntemleri ve Uygulamalar ($\alpha = ,91$)	
5.Öğretim(ders) sürecinde çağdaş öğrenme-öğretme yaklaşımlarını uygulayabilirim.	,550
10.Öğretim (ders) sürecinde” Tartışma “yöntemini (münazara, görüş geliştirme vb.) uygulayabilirim.	,656
11.Öğretim(ders) sürecinde “İşbirlikli Öğrenme” yöntemini uygulayabilirim.	,694
12.Öğretim(ders) sürecinde “Örnek Olay” yöntemini uygulayabilirim.	,615
13.Öğretim(ders) sürecinde “Gösterip Yaptırma” yöntemini uygulayabilirim.	,762
14.Öğretim(ders) sürecinde “Drama” yöntemini uygulayabilirim.	,764
15.Öğretim(ders) sürecinde “Beyin Fırtınası” tekniğini uygulayabilirim.	,720
16.Öğretim(ders) sürecinde “Rol Oynama” tekniğini uygulayabilirim.	,786
2. Faktör: Tartışma Teknikleri ve Öğrenci Merkezli Uygulamalar ($\alpha = ,91$)	
17.Öğretim(ders) sürecinde “Kartopu” tekniğini uygulayabilirim.	,715
18.Öğretim(ders) sürecinde “Altı Şapkalı Düşünme” tekniğini uygulayabilirim.	,679
19.Öğretim(ders) sürecinde “Konuşma Halkası” tekniğini uygulayabilirim.	,779
20.Öğretim(ders) sürecinde “Zıt Panel” tekniğini uygulayabilirim.	,825
21.Öğretim(ders) sürecinde “Akvaryum” tekniğini uygulayabilirim.	,877
22.Öğretim(ders) sürecinde “İstasyon” tekniğini uygulayabilirim.	,718
23.Öğretim(ders) sürecinde “Görüş Geliştirme” tekniğini uygulayabilirim.	,612
3.Faktör: Kazanım ve Yöntem Bilgisi ($\alpha = ,82$)	
3.Eğitim-öğretim hedeflerini bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor beceriler) kazanımlar olarak sınıflandırabilirim.	,694
4.Alanım ile ilgili uygun hedef-kazanım yazabilirim.	,770
6.Öğretimde yöntem kullanmanın yararlarını açıklayabilirim.	,732
7.Yöntem seçimini etkileyen faktörleri açıklayabilirim.	,580
4.Faktör: Öğretim Etkinliklerini Planlama ve Program Bilgisi ($\alpha = ,77$)	
1.Eğitim ve öğretim ile ilgili temel kavramları doğru ve tutarlı bir şekilde kullanabilirim.	,723

2.Öğretim programının öğelerini açıklayabilirim.	,582
24.Öğretim planlarını (ders planı, yıllık plan vb.) açıklayabilirim.	,724
25.Plan yapmanın aşamalarını göz önünde bulundurarak alanıma uygun bir plan yapabiliyim.	,739
5.Faktör: Geleneksel Yöntemler ($\alpha=,72$)	
8.Öğretim(ders) sürecinde “Düz Anlatım” yöntemini uygulayabilirim.	,796
9.Öğretim(ders) sürecinde “Soru Cevap” yöntemini uygulayabilirim.	,581

Tablo 3'te görüldüğü gibi faktör analizi sonucu ölçeğin 5 faktör altında toplandığı görülmüş ve toplam varyansın %68,24 ünü açıkladığı ortaya çıkmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Öğretmen Görüşme Formu

Araştırmanın amacına bağlı olarak öğretmenler için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken konuya ilişkin alanyazın taraması yapılmıştır. Oluşturulan sorular için uzman görüşü alınmış ve öneriler doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır. Görüşme formlarının açık ve anlaşılır olduğunu teyit etmek amacıyla katılımcı olmayan 3 öğretmen ile pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan pilot uygulamada soruların açık ve net olduğu gözlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda 7 adet soru yer almaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğretim Yöntem Teknikleri Yeterlik Algısı Ölçeği ile elde edilen verilerin analizinde SPSS Statistic 22 programı kullanılmıştır. Ölçekte olumsuz madde bulunmadığı için ters puanlama yoluna gidilmemiştir. Doğrudan dağılımın normalliği, örneklem yeterliği ve dağılımın faktör analizine uygunluğuna ilişkin analizler yapılmıştır. Bu kapsamda ölçme aracının geneline ilişkin normallik analizi; çarpıklık (-,537) ve basıklık (-,268) değerlerini içerdiğinden dağılımın normal olduğu görülmüştür. George ve Mallery (2003), dağılımın normal dağılım olarak kabul edilebilmesi için çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında yer alması gerektiğini belirtmektedir. Bu kapsamda ölçeğin genelinden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Diğer bağımsız değişkenler açısından da uygun istatistiksel analizi belirleyebilmek için verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile +2 arasında olduğundan yani veriler normal dağılım gösterdiğinden, araştırmada parametrik testler kullanılmıştır.

Katılımcıların kişisel özellikleri ve görüşlerinin genel olarak değerlendirilmesinde yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistikler; öğretmenlerin yöntem ve teknikler konusunda sahip oldukları yeterlik algılarının cinsiyete, kıdeme ve sınıf mevcuduna göre nasıl değiştiğini ortaya koymak için; cinsiyet durumu gibi ikili karşılaştırmalarda t testi, üçlü ve daha fazla olan hizmet süresi ve sınıf mevcuduna göre karşılaştırmalarında ise varyans (ANOVA) analizi kullanılmıştır. Ortalamaların yorumlanmasında aralık değerleri $(n-1) / n$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır. (1,00-1,8 =çok düşük düzey, 1,9-2,6=düşük düzey, 2,7-3,4=orta düzey, 3,5-4,2=yüksek ve 4,3-5,00=çok yüksek)

Öğretmen Görüşme Formu ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek' e (2013) göre içerik analizi; yeni tema ve kategorilerin ortaya çıkarılmasını, derinlemesine incelenmesini sağlar. Araştırmanın nitel boyutunda elde edilen bulgular temalar altında sunulmuştur. Bulgu ve yorumların sunumunda alt amaçların sıralaması dikkate alınmış bu kapsamda bulgular paylaşılmıştır.

Kodlama sürecinin güvenilirliğini sağlamak için; görüşme dökümlerinden rastgele seçilen üç görüşme, eğitim alanında akademik çalışmalar yapmış 3 uzman kişi tarafından kodlanmıştır. Araştırmacı tarafından elde edilen kodlama verileri analiz edilerek oluşturulan kod ve temalar ile uzmanların oluşturduğu kod ve temalar karşılaştırılarak fikir birliğine varılmıştır. Araştırmacılar arasındaki görüş birliği ve görüş ayrılığı bulunmuş, Miles ve Huberman'ın (1994) (Güvenirlik=Görüş birliği / Görüş birliği + Görüş ayrılığı) formülü kullanılarak uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Uyum yüzdesi %92 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkelerine dikkat edilmiş olup kullanılan ölçeğin geliştiricilerinden, “İl Milli Eğitim Müdürlüğü” nden ve etik kuruldan gerekli izinler alınmıştır. Etik kurul

izni kapsamında; Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, 26.10.2022 tarih ve 09/04 karar sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular; uygulanan ölçekten elde edilen bulgular ve öğretmen görüşmeleri olmak üzere aşamalandırılmıştır. Bulguların sunumunda alt amaçların sıralanmasına ilişkin düzenleme dikkate alınmıştır. Ölçek maddelerinden elde edilen bulgular faktörlere göre tablolastırılmıştır. Öğretim yöntemleri ve uygulamaları faktörünün aritmetik ortalama, frekans değerleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretim Yöntemleri ve Uygulamaları Faktörünün Aritmetik Ortalama ve Frekans Değerleri

Faktör 1 Öğretim Yöntemleri ve Uygulamaları	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5.Öğretim(ders) sürecinde çağdaş öğrenme- öğretme yaklaşımlarını uygulayabilirim.			5	3,1	10	6,3	77	48,1	68	42,5	4,300
10.Öğretim (ders) sürecinde” Tartışma “yöntemini (münazara, görüş geliştirme vb.) uygulayabilirim.	1	,6	5	3,1	15	9,4	58	36,3	81	50,6	4,331
11.Öğretim(ders) sürecinde “İş Birlikli Öğretme” yöntemini uygulayabilirim.	1	,6	5	3,1	5	3,1	70	43,8	78	48,8	4,377
12.Öğretim(ders) sürecinde “Örnek Olay” yöntemini uygulayabilirim.			5	3,1	6	3,8	55	34,4	93	58,1	4,484
13.Öğretim(ders) sürecinde “Gösterip Yaptırma” yöntemini uygulayabilirim.	1	,6	3	1,9	8	5,0	52	32,5	96	60,0	4,494
14.Öğretim(ders) sürecinde “Drama” yöntemini uygulayabilirim.	1	,6	4	2,5	16	10,0	62	38,8	77	48,1	4,313
15.Öğretim(ders) sürecinde “Beyin Fırtınası” tekniklerini uygulayabilirim.			1	,6	9	5,6	61	38,1	89	55,6	4,488
16.Öğretim(ders) sürecinde “Rol Oynama” tekniklerini uygulayabilirim.			4	2,5	13	8,1	62	38,8	80	50,0	4,371
Faktör Genel Ortalaması											4,394

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %48,1’i öğretim sürecinde çağdaş öğrenme-öğretme yaklaşımlarını uygulayabilirim maddesine “katılıyorum”; %50,6’sı tartışma yöntemini, %48,8’i işbirlikli öğrenme yöntemini, %58,1’i örnek olay yöntemini, %60,0’ı gösterip yaptırma yöntemini, %48,1’i drama yöntemini, %55,6’sı beyin fırtınası tekniklerini ve %50,0’ı rol oynama tekniklerini “tamamen katılıyorum” derecesinde uygulayabilirim şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ortalamalar incelendiğine sınıf öğretmenlerinin faktör altında yer alan maddeleri çok yüksek düzeyde uygulayabildikleri söylenebilir. En yüksek ortalamaya “Öğretim(ders) sürecinde, gösterip yaptırma yöntemini uygulayabilirim” maddesi, en düşük ortalamaya ise “Öğretim(ders) sürecinde çağdaş öğrenme-öğretme yaklaşımlarını uygulayabilirim” maddesi sahiptir. Tartışma teknikleri ve öğrenci merkezli uygulamalar faktörünün aritmetik ortalama ve frekans değerleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Tartışma Teknikleri ve Öğrenci Merkezli Uygulamalar Faktörünün Aritmetik Ortalama ve Frekans Değerleri

Faktör 2 Tartışma Teknikleri ve Öğrenci Merkezli Uygulamalar	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama
	f	%	f	%				

	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
17.Öğretim(ders) sürecinde “Kartopu” tekniğini uygulayabilirim.	3	1,9	12	7,5	25	15,6	73	45,6	46	28,7	3,925
18.Öğretim(ders) sürecinde “Altı Şapkalı Düşünme” tekniğini uygulayabilirim.	1	,6	10	6,3	29	18,1	61	38,1	59	36,9	4,044
19.Öğretim(ders) sürecinde “Konuşma Halkası” tekniğini uygulayabilirim.			10	6,3	20	12,5	68	42,5	61	38,1	4,132
20.Öğretim(ders) sürecinde “Zıt Panel” tekniğini uygulayabilirim.	6	3,8	11	6,9	38	23,8	66	41,3	38	23,8	3,748
21.Öğretim(ders) sürecinde “Akvaryum” tekniğini uygulayabilirim.	3	1,9	16	10,0	40	25,0	62	38,8	39	24,4	3,738
22.Öğretim(ders) sürecinde “İstasyon” tekniğini uygulayabilirim.	1	,6	7	4,4	24	15,0	57	35,6	70	43,8	4,182
23.Öğretim(ders) sürecinde “Görüş Geliştirme” tekniğini uygulayabilirim.	1	,6	10	6,3	22	13,8	68	42,5	58	36,3	4,082
Faktör Genel Ortalaması											3,978

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların %45,6’sı kartopu tekniğini, %38,1’i altı şapkalı düşünme tekniğini, %42,5 ‘i konuşma halkası tekniğini, %41,3’ü zıt panel tekniğini, %38,8’i akvaryum tekniğini, %42,5’i ise görüş geliştirme tekniğini “katılıyorum”; %43,8’i ise istasyon tekniğini “tamamen katılıyorum” derecesinde uygulayabilirim şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ortalamalar incelendiğine sınıf öğretmenlerinin faktör altında yer alan maddeleri yüksek düzeyde uygulayabildikleri söylenebilir. En yüksek ortalamaya “Öğretim(ders) sürecinde, istasyon tekniğini uygulayabilirim” maddesi, en düşük ortalamaya ise “Öğretim(ders) sürecinde “Akvaryum” tekniğini uygulayabilirim” maddesi sahiptir. Kazanım ve yöntem bilgisi faktörünün aritmetik ortalama ve frekans değerleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Kazanım ve Yöntem Bilgisi Faktörünün Aritmetik Ortalama ve Frekans Değerleri

Faktör 3 Kazanım ve Yöntem Bilgisi	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsız		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
3.Eğitim-öğretim hedeflerini bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor beceriler) kazanımlar olarak sınıflandırabilirim.			6	3,8	8	5,0	69	43,1	76	47,5	4,352
4.Alanım ile ilgili uygun hedef-kazanım yazabilirim.			2	1,3	8	5,0	69	43,1	81	50,6	4,431
6.Öğretimde yöntem kullanmanın yararlarını açıklayabilirim.					2	1,3	71	44,4	87	54,4	4,531
7.Yöntem seçimini etkileyen faktörleri açıklayabilirim.			3	1,9	7	4,4	78	48,8	70	43,8	4,361
Faktör Genel Ortalaması											4,418

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların %47,5’i eğitim-öğretim hedeflerini bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor beceriler) kazanımlar olarak sınıflandırabilirim, %50,6’sı alanım ile ilgili hedef-kazanım yazabilirim, %54,4 ‘ü öğretimde yöntem kullanmanın yararlarını açıklayabilirim maddelerine “tamamen katılıyorum”; %48,8’i ise yöntem seçimini etkileyen faktörleri açıklayabilirim maddesine “katılıyorum” derecesinde uygulayabilirim şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ortalamalar incelendiğine sınıf öğretmenlerinin faktör altında yer alan maddeleri çok yüksek düzeyde uygulayabildikleri söylenebilir. En yüksek ortalamaya “Öğretimde yöntem kullanmanın yararlarını açıklayabilirim” maddesi, en düşük ortalamaya ise “Eğitim-öğretim hedeflerini bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor beceriler) kazanımlar olarak sınıflandırabilirim” maddesi sahiptir. Öğretim etkinliklerini planlama ve program bilgisi faktörünün aritmetik ortalama ve frekans değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretim Etkinliklerini Planlama ve Program Bilgisi Faktörünün Aritmetik Ortalama ve Frekans Değerleri

Faktör 4 Öğretim Etkinliklerini Planlama ve Program Bilgisi	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1.Eğitim ve öğretim ile ilgili temel kavramları doğru ve tutarlı bir şekilde kullanabilirim.			5	3,1	3	1,9	93	58,1	59	36,9	4,288
2.Öğretim programının öğelerini açıklayabilirim.	1	,6	5	3,1	9	5,6	96	60,0	49	30,6	4,169
24.Öğretim planlarını (ders planı, yıllık plan vb.) açıklayabilirim.			2	1,3	5	3,1	67	41,9	86	53,8	4,481
25.Plan yapmanın aşamalarını göz önünde bulundurarak alanıma uygun bir plan yapabiliyorum.	1	,6	2	1,3	9	5,6	72	45,0	76	47,5	4,375
Faktör Genel Ortalaması											4,328

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların %58,1'i eğitim ve öğretim ile ilgili temel kavramları doğru ve tutarlı bir şekilde kullanabilirim, %60,0'ı öğretim programının öğelerini açıklayabilirim maddelerine "katılıyorum"; %53,8'i öğretim planlarını (ders planı, yıllık plan vb.) açıklayabilirim, %47,5'i plan yapmanın aşamalarını göz önünde bulundurarak alanıma uygun bir plan yapabiliyorum maddelerine "tamamen katılıyorum" derecesinde uygulayabilirim şeklinde görüş belirtmişlerdir. Ortalamalar incelendiğine sınıf öğretmenlerinin faktör altında yer alan maddeleri çok yüksek düzeyde uygulayabildikleri söylenebilir. En yüksek ortalamaya "Öğretim planlarını (ders planı, yıllık plan vb.) açıklayabilirim" maddesi, en düşük ortalamaya ise "Öğretim programının öğelerini açıklayabilirim" maddesi sahiptir. Geleneksel öğretim yöntemleri faktörünün aritmetik ortalama ve frekans değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Geleneksel Öğretim Yöntemleri Faktörünün Aritmetik Ortalama ve Frekans Değerleri

Faktör 5 Geleneksel Öğretim Yöntemleri	Hiç Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
8.Öğretim(ders) sürecinde "Düz Anlatım" yöntemini uygulayabilirim.			6	3,8	6	3,8	52	32,5	95	59,4	4,484
9.Öğretim(ders) sürecinde "Soru Cevap" yöntemini uygulayabilirim.			2	1,3	3	1,9	45	28,1	110	68,8	4,644
Faktör Genel Ortalaması											4,564

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların %59,4'ü düz anlatım yöntemini ve %68,8'i soru cevap yöntemini "tamamen katılıyorum" derecesinde uygulayabilirim olarak belirtmişlerdir. Ortalamalar incelendiğine sınıf öğretmenlerinin faktör altında yer alan maddeleri çok yüksek düzeyde uygulayabildikleri söylenebilir. En yüksek ortalamaya "Öğretim(ders) sürecinde, soru cevap yöntemini uygulayabilirim" maddesi, en düşük ortalamaya ise "Öğretim(ders) sürecinde "Düz Anlatım" yöntemini uygulayabilirim" maddesi sahiptir.

Tabloda 8'de yer alan yöntem ve teknikler bir bütün olarak incelendiğinde, katılımcılar kendini en çok soru-cevap yönteminde (%68,8) yeterli görmektedir. Bunu sıra ile gösterip yaptırma (%60,0) ve düz anlatım (%59,4) yöntemleri izlemektedir. Öğretmenlerin uygulamada kendilerini en az yeterli gördükleri yöntem ve teknikler ise şunlardır: Kartopu (% 45,6), altı şapkalı düşünme tekniği (%38,1), konuşma halkası (%42,5), zıt panel (%41,3), akvaryum (%38,8) ve görüş geliştirme (% 42,5). Sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algılarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin elde edilen veriler Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort	Ss	sd	t	p
Öğretim, Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı	Kadın	112	4,30	,460	73,77	,656	,514
	Erkek	48	4,24	,577			

Tablo 9’da da görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri ile öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterlik algılarının arasında [$t(73,77) = 0,65; p > .005$], anlamlı bir fark yoktur. Sınıf öğretmenlerinin kıdem yılına göre elde edilen istatistik değerleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Yılına Göre İstatistik Değerleri

	Kıdem	N	Ort	Ss
Öğretim, Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı	1–5 yıl	39	4,38	0,48
	6–10 yıl	27	4,21	0,44
	11–15 yıl	37	4,32	0,48
	16–20 yıl	19	4,43	0,33
	20 ve üstü	38	4,12	0,58
	Genel	160	4,28	0,49

Tablo 10’a göre sınıf öğretmenlerinden mesleki kıdemi “1–5 yıl arasında olan öğretmenler” ($X = 4,38$), “6–10 yıl arasında olan öğretmenler” ($X = 4,21$), “11–15 yıl arasında olan öğretmenler” ($X = 4,32$), “16–20 yıl arasında olan öğretmenler” ($X = 4,43$) ve “20 yıl ve üstünde olan öğretmenler” ($X = 4,12$) değerlerindedir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin kıdem yılına göre karşılaştırılmasına ilişkin elde edilen veriler Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdem Yılına Göre Karşılaştırılması

ANOVA

Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık (Sig.)
Gruplar arası	1,916	4	,479	1,985 ,099
Gruplar içi	37,397	155	,241	
Toplam	39,313	159		

Tablo 11’e göre öğretmenlerin görüşleri kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > .05$). Sınıf öğretmenlerinin sınıf mevcuduna göre elde edilen verilerin istatistik değerleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Mevcuduna Göre İstatistik Değerleri

	Sınıf Mevcudu	N	Ort	Ss
Öğretim, Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı	20 ve altı	-	-	-
	21–29	34	4,42	,44

30-39	88	4,25	,50
40-49	38	4,23	,52
50 ve üstü	-	-	-
Genel	160	4,28	,49

Tablo 12’ye göre sınıf öğretmenlerinin sınıf mevcudu “21-29 arasında olan öğretmenler” (X =4,42), “21-29 arasında olan öğretmenler” (X =4,42), “30-39 arasında olan öğretmenler” (X=4,25) ve ”40-49 arasında olan öğretmenler” (X=4,23) değerlerindedir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin sınıf mevcuduna göre karşılaştırılmasına ilişkin elde edilen veriler Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Sınıf Mevcuduna Göre Karşılaştırılması

ANOVA

Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık (Sig.)
Gruplar arası	,812	2	,406	
Gruplar içi	38,50	157	,245	1,655
Toplam	39,31	159		,194

Tablo 13’e göre öğretmenlerin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>.05). Okulun çevresinin bulunduğu sosyoekonomik düzey bilgisine göre elde edilen verilerin istatistik değerleri Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14.

Okulun Çevresinin Bulunduğu Sosyoekonomik Düzeye Göre İstatistik Değerleri

	Okul Durumu	N	Ort	Ss
Öğretim, Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yeterlik Algısı	İyi	31	4,28	,50
	Orta	84	4,27	,50
	Düşük	45	4,30	,48
	Genel	160	4,28	,49

Tablo 14’e göre okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyi; “iyi olan öğretmenler” (X =4,28), “orta olan öğretmenler” (X =4,27), “düşük olan öğretmenler” (X=4,30) değerlerindedir. Okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin elde edilen veriler Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15.

Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyoekonomik Düzeyine Göre Karşılaştırılması

ANOVA

Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık (Sig.)
Gruplar arası	,024	2	,012	
Gruplar içi	39,28	157	,250	,047
Toplam	39,31	159		,954

Tablo 15’e göre öğretmenlerin görüşleri okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (p>.05). Ölçek uygulaması sonrasında belirlenen sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular, tablolarla kategorileştirilerek başlıklar altında verilmiştir. Görüşme içerikleri etik açıdan öğretmenlerin isimleriyle değil Ö1, Ö2, Ö3 vb. şeklinde öğretmenlere verilen rumuzlarla belirtilmiştir.

Öğretmenlerin “*Ders esnasında çeşitli yöntem ve teknik kullanımı konusunda ne düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 16’ da verilmiştir.

Tablo 16.

Öğretmenlerin Çeşitli Yöntem ve Teknik Kullanımına İlişkin Görüşleri ve Frekans Dağılımları

Tema	Kod	f
Yöntem ve Teknik Çeşitliliğini Sağlayabilme	-Çeşitli Yöntem Kullanma	15
	-Çeşitli Yöntem Kullanamama	7

Tablo 16 incelendiğinde ders esnasında çeşitli yöntem ve teknik kullanımına yönelik öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Görüşlere baktığımızda öğretmenlerden 15’i yani hepsi çeşitli yöntem kullanımı olması gerektiğini dile getirmişlerdir. 7’si ise bu olumlu yaklaşımın yanında olumsuz bir durum da belirtmişlerdir. Çeşitli yöntem teknik kullanımına ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö3), “*Sınıf mevcutları çok fazla olduğu için eğitim alırken gördüğümüz tüm yöntem teknikleri uygulamak istediğimiz halde uygulayamıyoruz. Fakat sınıf mevcutları uygun olsa çocuklar daha çok eğlenir ve öğrenirlerdi. Şimdi daha çok akıllı tahta, sunuş yolu bazen de buluş yolu kullanıyoruz.*”

(Ö12), “*Yöntem ve teknikler eğitimin esaslarından biridir. Yani hem dersin daha keyifli ve verimli geçmesi adına hem de çocuğun birkaç farklı yolla kendini ifade etmesi adına öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması şarttır. Bu esnada bireyselleştirilmiş usuller de kullanıldığı için başarıyı %100 etkiler.*”

(Ö13), “*Ne kadar çok farklı teknik kullanırsan katılımın ve ders başarısının artacağını düşünüyorum. Mümkün olduğunca çocukların aktif olduğu yöntem teknikleri kullanmayı tercih ediyorum. Sınıfın kalabalığından dolayı sunuş yolu gibi klasik yöntemleri de kullanıyorum.*”

Öğretmenlerin tamamının yöntem ve teknik kullanımı konusunda olumlu bir tutum sergilediği ancak öğretmenlerden bazılarının birtakım etkenlerden dolayı çeşitli yöntem ve teknik kullanımını istedikleri gibi gerçekleştiremedikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin “*En çok hangi yöntem ve teknikleri kullanmayı tercih ediyorsunuz? Neden?*” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 17’ de verilmiştir.

Tablo 17.

En Çok Kullanılan Yöntem Teknikler ve Frekans Dağılımları

Tema	Kod	f
Yöntem ve Teknik Kullanımı	-Sunuş yolu/Düz anlatım	10
	-Soru cevap	9
	-Drama	6
	-Deney	4
	-Altı şapka	3
	-Buluş yolu	3
	-Beyin fırtınası	2
	-Gösterip yaptırma	2
	-Örnek olay	2
	-Proje	2
	-Tartışma	2
	-Gezi gözlem	1
	-İstasyon	1
	-Rol oynama	1
	-Tümevarım	1
	-Tümdengelim	1

Tablo 17’yi incelediğimizde öğretmenlerin en çok hangi yöntem ve teknikleri kullanmayı tercih ettiklerine yönelik cevaplar bulunmaktadır. Öğretmenler en çok düz anlatım(f=10) ve soru cevap yöntemini (f=9) kullanmaktadır. Daha sonra sırasıyla drama(f=6), deney(f=4), altı şapka(f=3), buluş yolu(f=3), beyin fırtınası(f=2), gösterip yaptırma(f=2), örnek olay(f=2), proje (f=2), tartışma(f=2), gezi gözlem(f=1), istasyon(f=1), rol oynama(f=1), tümevarım (f=1) ve tümdengelim(f=1) olarak en çok kullandıkları yöntem ve teknikleri belirtmişlerdir.

En çok kullanılan yöntem tekniklere ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö4), “*Türkçede drama yöntemi kullanıyorum. Çocuklar canlandırmayı gerçekten çok seviyor. Sosyal Bilgilerde en çok soru cevap kullanıyorum. Fen Bilgisinde deney ve tartışma. Deney yapmanın*

gözlemlenmenin çocuğa önemli bir katkısı var. Deneyin raporunu da yazıyor ve böylelikle rapor yazmayı öğreniyorlar. Bu tür farklı şeylere daha çok ilgi gösteriyorlar. Bir tek görsel sanatlar dersinde faydalı olamadığımı düşünüyorum. Hazır materyal kullanıyoruz.”

(Ö6), “*Rol oynamayı kullanıyorum çünkü çocukların dikkatini çekiyor. Düz anlatımı her derste kullanıyorum. Gösterip yaptırmayı da sık kullanıyorum. Rol oynamayı Türkçede, gösterip yaptırmayı Matematikte sık kullanıyorum. Hayat bilgisinde de rol oynamayı kullanıyorum.*”

(Ö7), “*Zaman zaman yöntem ve tekniklerinin hepsini kullanıyorum. Fen derslerinde deney yöntemini mutlaka kullanıyorum. Sınıf kalabalık olduğu için aslında en çok anlatım yöntemini kullanıyorum.*”

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda en çok tercih edilen yöntemlerin başında düz anlatım ve soru cevap yöntemi gelmektedir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar geleneksel yöntemlerin sıklıkla tercih edildiğini göstermektedir. Bu tercihlerin sebebi daha çok uygulamadaki kolaylık, sınıf mevcudunun kalabalıklığı ve sahip olunan fiziksel koşullar olarak yorumlanabilir.

Öğretmenlerin “*En az kullanılması gerektiğini düşündüğünüz öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir? Neden?*” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.

En Az Kullanılması Gerektiği Düşünülen Yöntem Teknikler ve Frekans Dağılımları

Tema	Kod	f
Yöntem ve Teknik	-Sunuş yolu/Düz anlatım	6
Kullanımı	-İstasyon	3
	-Altı şapka	1
	-Balık kılıcı	1
	-Beyin fırtınası	1
	-Drama	1
	-Grupla çalışma yöntemleri	
	-Köşe kapmaca	1
	-Merkezler	1
	-Probleme dayalı öğrenme	1
	-Proje	1
	-Soru cevap	1

Tablo 18’i incelediğimizde öğretmenlerin en az hangi yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğine ilişkin görüşleri bulunmaktadır. Öğretmenler en az sunuş yolu/düz anlatım yöntemi kullanılması gerektiğini düşünmektedir (f=6). Daha sonra sırasıyla istasyon tekniği(f=3), altı şapka(f=1), balık kılıcı(f=1), beyin fırtınası(f=1), drama (f=1), grupla çalışma yöntemleri(f=1), köşe kapmaca(f=1), merkezler(f=1), probleme dayalı öğrenme(f=1), proje(f=1) ve soru cevap(f=1) yönteminin en az tercih edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

En az kullanılan yöntem tekniklere ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö8), “*Düz anlatımı tek başına kullanmanın hatalı olduğunu düşünüyorum çocuğun eğlenmesi gerekir mutlaka görsel bir çalışmayla zemin hazırlanmalı.*”

(Ö10), “*Sunuş yolunun az kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Öğrenmelerin kalıcılığı daha az ve çocuklar bir süre sonra okula karşı antipati beslemeye başlıyorlar. Çünkü devamlı pasif alıcı rolünde.*”

(Ö12), “*Zaman ve maliyet açısından uygun olmayan teknikleri tercih etmiyorum. 40 kişilik bir sınıfta istasyon yöntemini uygulayamazsınız. Yine aynı sebeplerden köşe kapmaca, merkezler yöntemi uygulanamaz. Düz anlatımı hepimiz kullanıyoruz ama düz anlatımın nasıl yapıldığı önemli. Mesela ekvatoru anlatacaksındır göbekli bir adamı taklit edebilirsin. Düz anlatımı renklendirsem etkili bir yöntem olur. Yıllarca kalabalık sınıflarda çalıştığımız için düz anlatımı renklendirmeyi hepimiz çok iyi öğrendik.*”

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda en az kullanılması gerektiği düşünülen yöntem ve tekniklerin başında düz anlatım yöntemi ve istasyon tekniği gelmektedir. Öğretmenlerin öğrencinin pasif kaldığı ve fazla zaman alan yöntem tekniklere karşı mesafeli bir tavır sergiledikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin “*Yöntem ve teknik seçerken tercihinizi etkileyen faktörler nelerdir?*” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 19’ da verilmiştir.

Tablo 19.

Yöntem Teknik Seçimini Etkileyen Faktörler ve Frekans Dağılımları

Tema	Kod	f
Yöntem ve Teknik Seçimi	-Öğrenci hazır bulunuşluğu	11
	-Sınıfın fiziki koşulları	6
	-Sınıf mevcudu	6
	-Öğretmen hazır bulunuşluğu	5
	-Konu	4
	-Çevresel faktörler	3
	-Bireysel farklılık	2
	-Ders	2
	-Maliyet	2
	-Okulun imkanları	2
	-Veli profili	2
	-Aile desteği	1
	-Materyallere ulaşım	1
	-Teknolojik imkanlar	1
	-Zaman	1

Tablo 19’u incelediğimizde öğretmenlerin yöntem ve teknik seçimini etkileyen faktörlere yönelik cevaplar bulunmaktadır. “Yöntem ve Teknik Seçimi” temasından çıkarılan kodlar şunlardır: Öğrenci hazır bulunuşluğu (f=11), sınıfın fiziki koşulları(f=6), sınıf mevcudu (f=6), öğretmen hazır bulunuşluğu(f=5), konu(f=4), çevresel faktörler (f=3), bireysel farklılık(f=2), ders (f=2), maliyet(f=2), okulun imkanları (f=2), veli profili (f=2), aile desteği(f=1), materyallere ulaşım(f=1), teknolojik imkanlar(f=1) ve zaman(f=1).

Yöntem ve teknik seçimini etkileyen faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö1), “*Öğretmenin o anki psikolojisi, yaratıcılığı kullanacağı materyali doğru hazırlaması, çocukların ruh hali ve isteği. Ben drama yapıyorum hadi diyemezsiniz çocuğun da bunu istemesi lazım. Sınıflar küçük mevcutlar 20 öğrenci ile daha rahat olur. U düzeni kullanmayı seviyorum ama fiziksel ortam uygun değil.*”

(Ö5), “*Öğrencinin seviyesine göre hareket ediyorum. Dersin durumuna göre uygulamalıysa ona göre hareket ediyoruz. Sınıfın fiziksel düzeni etkiliyor. Bizim sınıfımız okuldaki diğer sınıflara göre daha büyük. Bu da canlandırma yapacağımız zaman bizim için avantaj oluyor.*”

(Ö12), “*Birkaç tane söyleyebilirim: Maliyet, zaman, sınıf mevcudu, çocuğun hazır bulunuşluluk düzeyi, öğretmenin hazır bulunuşluk düzeyi ve çevresel koşullar.*”

Öğretmenlerin yöntem ve teknik seçimini en çok öğrencilerin hazır bulunuşluğu etkilemektedir. Bölge itibariyle mevcutların kalabalık olması ve sınıfın fiziki koşullarının öğretmeni kısıtladığı görülmektedir.

Öğretmenlerin “*Öğretmenlik kariyer basamakları kapsamında öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili aldığınız hizmet içi eğitimin size katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 20’ de verilmiştir.

Tablo 20.

Öğretmenlik Kariyer Basamakları Kapsamında Öğretim Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Düzenlenen Hizmet İçi Eğitimin Öğretmenlere Katkı Durumu

Tema	Kod	f
Hizmet İçi Eğitimin Öğretmene Katkı Durumu	-Olumlu	9
	-Olumsuz	6
Toplam		15

Tablo 20’yi incelediğimizde; Öğretmenlerden 9’u öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili düzenlenen hizmet içi eğitimin kendisine katkısını olumlu olarak değerlendirmiştir. Fakat 6 öğretmen bu hizmet içi eğitimi kendisine faydalı olduğunu düşünmemektedir.

Öğretmenlik kariyer basamakları kapsamında öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili düzenlenen hizmet içi eğitime ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö3), “*Çok katkısı olduğunu düşünmüyorum. Videolar çok uzundu tamamını dikkatle izleyemedim.*”

(Ö12), “*Evet faydalı buldum. Üniversiteden mezun olalı uzun zaman oldu. Koşulların uygun olmaması sebebiyle uygulayamadığım yöntem ve teknikler unutuluyor. Hatırlamama yardımcı oldu*”

(Ö13), “Sürekli olarak sunuş yöntemiyle eğitim verildiği ve uzun bir eğitim olduğu için çok amacına ulaştığını düşünmüyorum. Tabii ki öğrendiğim yararlı bilgiler de oldu. İçerik olarak aslında derste uyguladığımız ama adını bilmediğimiz teknikler de vardı.”

Öğretmenlerin yöntem ve teknikler konusunda düzenlenen eğitimlere sıcak baktığı görülmektedir. Eğitimlerin daha yararlı olabilmesi için birtakım düzenlemelerin yapılması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin “Öğretim Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Öğretmenlere Nasıl Bir Eğitim Verilebilir?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımı Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21.

Öğretim Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Eğitim Planlaması

Tema	Kod	f
Eğitim Planlaması	-Yüz yüze	14
	-Etkin katılım	9
	-Öğretmenin kendi okulunda	4
	-Çevrimiçi	3
	-Küçük gruplar	3
	-Mesleki çalışma seminer dönemi	3
	-Uzman kişiler	3
	-Aktif dinleme	1
	-Farklı öğretmen grubu	1
	-Hatırlatma	1
	-Oyunlaştırma	1

Tablo 21’i incelediğimizde öğretmenlerin yöntem ve tekniklerle ilgili nasıl bir eğitim almak istediklerine yönelik cevaplar bulunmaktadır. “Eğitimin Planlanması” temasından çıkarılan kodlar şunlardır: Yüz yüze(f=14), etkin katılım(f=9), öğretmenin kendi okulunda(f=4), çevrimiçi(f=3), küçük gruplar(f=3), mesleki çalışma seminer dönemi(f=3), uzman kişiler(f=3), aktif dinleme(f=1), farklı öğretmen grubu(f=1), hatırlatma(f=1) ve oyunlaştırma(f=1).

Öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili eğitim planlanmasına ilişkin bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

(Ö8), “Ben çevrimiçi eğitimlere pozitif bakıyorum. Fakat öğretmen aktif halde dinlemeli; öğrenmeye açık olmalı, not almalı. Eğitim yüz yüze olmasa da olur evde de öğrenilebilir hatta ben zaman kaybetmek istemem.”

(Ö11), “Öğretmenlerle bu eğitimi yüz yüze yapılmasını tercih ederim. Öğretmenlerin görev yaptıkları ortama giderek bir eğitim planlanmalı ve sayıya dikkat edilmeli. Daha az grupla çalışıldığı zaman daha faydalı oluyor eğitim.”

(Ö12), “Düz anlatım yoluyla öğretmenlere eğitim verilmemeli. Eğitimler çok büyük gruplar halinde yapılıyor ve çok verimsiz oluyor. Eğitim görevlisi okullara gelerek öğretmenlerle daha küçük gruplar hâlinde çalışmalar yapmalı. Etkileşimin daha yüksek olacağı, öğretmenlerin daha rahat davranabileceği küçük gruplarda oyunlaştırarak bu eğitim verilmeli.”

Öğretmenler birebir iletişim kurabilecekleri, uygulamaya dayalı, ulaşım ve zaman açısından problem yaşamayacakları daha çok verim alabilecekleri eğitimlere ihtiyaç duymaktadırlar.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Sınıf öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterli algılarını ortaya koymak için uygulanan ölçekteki ortalamalar incelendiğinde öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yeterli algılarının genel olarak yüksek olduğu görülmüştür. Alanyazına bakıldığında benzer sonuçların elde edildiği çalışmalar görülmektedir (Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu, 2008; Eker, 2014; Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı, 2019). Öğretmenlerin en fazla soru cevap ve düz anlatım yönteminde kendisini yeterli gördüğü; en az da altı şapka tekniği, akvaryum, zıt panel, konuşma halkası, görüş geliştirme ve kartopu gibi tartışma tekniklerinde kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin yeterli algıları ve görüşlerinin; cinsiyete, kıdeme, sınıf mevcuduna ve okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlara bakıldığında anlamlı bir farkın görülmediği yapılan istatistiksel analizler sonucu ortaya koyulmuştur. Kayabaşı (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmada; öğretmenlerin cinsiyetleri, eğitim kademeleri, mesleki kıdemleri ile öğretim yöntem teknik tercihleri arasındaki ilişki incelenmiş ve bu değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin ders esnasında çeşitli yöntem ve teknik kullanımına yönelik görüşme sonuçlarına bakıldığında; öğretmenlerin tamamı çeşitli yöntem kullanımı olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Torres-Gordillo ve arkadaşları (2020), yaptığı çalışmada öğrenci merkezli yöntemlerin (probleme dayalı öğrenme ve projeye dayalı öğrenme gibi) öğretmenlerin eğitim anlayışlarını değiştirdiğini tespit etmiştir. Buna göre öğretmenler, teorik bilgi aktarımından uzaklaşır. Öğretmen, her öğrencinin bireysel özelliklerini dikkate alarak esnek bir program çerçevesinde eğitime daha bütüncül bir bakış açısı getirir. Öğretimde farklı yöntem ve teknik kullanılması okulu ve gerçek yaşamı bütünleştirerek çevreye uyumu kolaylaştırır (Şahin ve Güven, 2016). Ancak öğretmenlerden birkaçı bazı olumsuzlukların çeşitli yöntem ve teknik kullanımını kısıtladığını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma durumlarına ilişkin görüşme sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin derslerinde daha çok klasik öğretim yöntem ve tekniklerini kullandığı görülmektedir. En fazla kullandıkları yöntem ve teknikler; düz anlatım, soru cevap, drama ve deneydir. Alanyazın incelendiğinde benzer sonuçların elde edildiği çalışmalara ulaşmak mümkündür. (Taşkaya ve Sürmeli, 2014; Demir ve Özden, 2013; Kayabaşı, 2012; Doğan, 2004; Şahin ve Güven, 2016; Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı, 2019; Aykaç, 2011; Şahin ve Ulucan, 2023).

Sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma durumlarına ilişkin görüşme sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin en az kullanılması gerektiğini düşündüğü yöntem ve teknikler; düz anlatım ve istasyon tekniğidir. Şahin ve Ulucan (2023), sınıf öğretmenlerinin çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma durumlarına ilişkin yaptıkları çalışmada istasyon tekniğinin en az kullanılan tekniklerden biri olduğu sonucuna varmıştır. İstasyon tekniğinin, kalabalık sınıflarda uygulamanın zorluğu ve zaman alan bir teknik olduğu için pek fazla tercih edilmediği görülmüştür. Düz anlatım yöntemi araştırmada en çok kullanılan yöntemlerden biri olmasına rağmen en az kullanılması gerektiğine inanılan yöntem ve tekniklerden biri olmuştur. Öğretmenler tek başına düz anlatımın yeterli olmadığını mutlaka arkasından farklı bir yöntem veya teknikle desteklenmesi gerektiğini öne sürmüştür. Fakat uygulamadaki kolaylık, sınıf mevcudunun kalabalıklığı ve sahip olunan fiziksel koşullar gibi sebeplerden dolayı düz anlatım yöntemini kullanmaktan vazgeçemedikleri söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin yöntem teknik seçimini etkileyen faktörlere bakıldığında en çok öğrenci hazır bulunuşluğunun öğretmenin tercihlerini etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Aktif öğrenmede karşılaşılan problemlerden en baskını öğrenci kaynaklı olanlardır. Diğer problemler daha çok öğretmenden veya kurumun kendi özelliklerinden kaynaklanmaktadır (Ünal, 1999). Sınıf mevcudunun kalabalık olması öğretmeni kısıtlamakta ve yöntem teknik seçimini büyük oranda etkilemektedir. Yine aynı oranda sınıfın fiziki koşulları da bu tercihi yönlendiren faktörlerdendir. İlgili sonuç alanyazında yapılan araştırmalar (Taşkaya ve Sürmeli, 2014; Demir ve Özden, 2013; Karasu Avcı ve Ketenoğlu Kayabaşı, 2019; Şahin ve Güven, 2016) ile benzerlik göstermektedir.

Sınıf öğretmenleri uzmanlık eğitimi kapsamında, öğretim yöntem ve teknikleri üzerine aldıkları eğitimi faydalı bulmakla beraber eğitimin yüz yüze ve uygulamalı yapılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Hizmet içi öğretmen eğitimlerinde etkililiği arttırmak için hazırlanan eğitim programları yüz yüze, uygulamaya ve iş birliğine dayalı olarak planlanmalıdır (Kaya, 2020). Eğitimlerden daha çok verim alınabilmesi için; küçük gruplara ayrılmış öğretmen gruplarına uzman kişiler tarafından uygulamalı olarak eğitim verilebilir. Eğitimlerin yeri ve zamanı öğretmenin yararına planlarsa öğretmenin eğitimlere katılma oranı ve kendini geliştirme isteğinde artış olacaktır. Simovic ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin araştırıldığı çalışmada; öğretmenlerin yaklaşık %40'nın yeni öğretim yöntemleri hakkında eğitime ihtiyaç duyduğu, %75'nin bu bilgiye nasıl erişeceğini bilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin yöntem, teknik ve strateji kavramlarında eksik ve hatalı tanımlamalar kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca materyallerin yöntem ve teknik olarak kabul edildiği görülmüştür. Öğretmenler arasında yöntem ve tekniğin nasıl uygulandığını bilmesine rağmen isimlerini hatırlayamayanlar olmuştur. Öğretmenin alana ilişkin sahip olduğu güçlü bilgi aynı zamanda farklı yöntem ve tekniklerin uygulanmasını da kolaylaştırır. (O'Loughlin, 1992).

Öneriler

Eğitim politikacılarına yönelik öneriler: Okullarda araç-gereç ve materyal eksikliğinden kaynaklanan öğretim problemleri için eksiklikler giderilmeli ve okullara yeni kaynaklar oluşturulmalıdır. Öğretimde yöntem tekniklerin kullanımını arttırmak ve üst seviyede verim elde edebilmek için uygun sınıf mevcudu sayısı sağlanmalıdır. Öğretmen eğitimleri planlanırken uygulama yapmaya imkân verecek sayıda öğretmen grupları oluşturulmalıdır. Öğretmen eğitimlerinde eğitimin yeri ve süresi öğretmenlerin motivasyonuna olumlu katkı sağlayacak şekilde belirlenmelidir. Eğitim uzman kişiler tarafından verilmelidir.

Öğretmen yetiştiren kurumlara yönelik öneriler: Öğretmen adayları üniversitelerde teorik bilgilerin yanında uygulama ağırlıklı eğitim alarak yeterli donanımına sahip olarak mezun olmalıdırlar. Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde öğretmen adaylarının aktif öğrenme yaşantılarına daha fazla sahip olmaları sağlanmalıdır.

Öğretmenlere yönelik öneriler: Öğretmenler farklı eğitim kanallarından bu konuda eğitim alarak kendisini geliştirebilir. Okullarda daha kaliteli ve anlamlı bir öğrenme için çeşitli yöntem ve teknik kullanımının artması gerekmektedir. Okullarda öğrencilerin aktif olarak uygulama yapabileceği alanlar oluşturulmalıdır. Uygulanan etkinlikler öğrenci katılımı arttıracak nitelikte düzenlenmelidir.

Araştırmacılara yönelik öneriler: Bu araştırma İstanbul ili Bağcılar ilçesinde yapılmıştır. Araştırmanın daha büyük bir örneklem grubu veya diğer illerde de yapılması bulguların genellenebilirliğini artırır. Sınıf öğretmenleri için belirli bir branş dersi üzerinden daha detaylı bir çalışma yürütülebilir. Öğretmenlerin görüşleri farklı değişkenler üzerinden incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aykaç, N. (2011). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Sinop İli Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 113-126.
- Baytekin, Ç. (2004). *Öğrenme Öğretme Teknikleri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V.L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, CA:Sage.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V.L. (2014). *Karma Yöntem Araştırmaları* (Çev Edt: Y. Dede ve S.B. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demir, S., & Gürol, M. (2017). Farklılaştırılmış Öğretim Yöntemlerinin Öğrencilerin Akademik Başarı Puanlarına, Öğrenme Yaklaşımlarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 12(14).
- Demir, S., & Özden, S. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretimsel Stratejilere Yöntemlere ve Tekniklere İlişkin Görüşleri: Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tanılayıcı Bir Çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 59-75.
- Doğan, C. (2004). Sınıf Öğretmenlerinin Derslere İlişkin Görüşleri ve Tercih Ettikleri Öğretim Yöntemleri: İstanbul Örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 193-203.
- Eker, C. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik İnanç Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1).
- George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows Step by Step: A simple guide and reference* (4.basım). Boston: Allyn-Bacon, USA.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, 7. Basım, Ankara, 3A Araştırma, Eğitim, Danışmanlık Ltd.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi. Yirmi Birinci Baskı*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karasu Avcı, E., & Ketenoğlu Kayabaşı, Z. E. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Kullandıkları Yöntem ve Tekniklere İlişkin Görüşleri: Bir Olgubilim Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 926-942.
- Kaya, M. (2020). MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nün Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri: Katılımcılar, Eğitim Durumları, Eğitim Konuları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10 (1), 183-193.
- Kayabaşı, Y. (2012). Öğretmenlerin Öğretim Sürecinde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile Bunları Tercih Etme Nedenleri. *Bahkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27), 45-65.
- Kuzu, S. & Demir, S. (2015). Öğretmen Adayları için "Öğretim İlke ve Yöntemleri Dersi Öz Yeterlilik Ölçeği"nin Geliştirilmesi / Developing "Teaching Principles and Methods Cors Self-Efficacy Scale" for Pre Service Teachers. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 401-415. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19578/208955>.
- MEB (2002). *Öğretmen Yeterlikleri*, M.E.B. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Basımevi.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nd Edition). Calif.:

SAGE Publications.

- O'loughlin, M. (1992). Rethinking Science Education; Beyond Piagetian Constructivism Toward a Sociocultural Modal of Teaching and Learning. *Journal of Research in Science Education*, 29(8), 791-820.
- Özerbaş, M. A. (2011). Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığa Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 675-705.
- Şahin, D., & Güven S. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Bilimleri Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerindeki Yöntem ve Teknik Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Online Fen Eğitimi Dergisi*, 1(1), 42-59.
- Şahin, Y. & Ulucan, P. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Çeşitli Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Kullanma Durumları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13 (1), 995-1030.
- Tan, Ş. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Taşkaya, S. M., & Sürmeli, H. (2014). Sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersinde kullandıkları öğretim yöntemlerin değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(1), 169-181.
- Tok, T.N. (2007). *Etkili Öğretim İçin Yöntem ve Teknikler*. A. Doğanay. (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Torres-Gordillo, J. J., Melero-Aguilar, N., & García-Jiménez, J. (2020). Improving The University Teaching-Learning Process with ECO Methodology: Teachers' Perceptions. *PloS one*, 15(8), e0237712.
- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk Hoy, A. (2001). "Teacher Efficacy: Capturing An Elusive Concept", *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Ünal, S. (1999). Aktif Öğrenme, Öğrenmeyi Öğrenmek ve Probleme Dayalı Öğrenme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(11), 373-378.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, K., & Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). Primary school teachers' belief of efficacy. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 41(2), 143-167.